

z dějin ruského práva napsal obsáhlou stať »Dějiny ruského práva« do Ottova Slovníku naučného, článek »Nové názory o ruské pravdě« (Sborník věd práv. a stát. 1914) a j. Jihoslovanských právních dějin týká se jeho dílo »Agrární právo v Bosně a Hercegovině« (Knihovna Sborníku 1903), »Mošćenický statut (1914), »Jugoslavia«, »O bojích jižních Slovanů za státní samostatnost« (1919) a článek Porob-rasáb v právu jihoslovanském (Sborník věd práv. a stát. XXII.)

Prof. Kadlec věnuje zvláštní péči také studiu maďarských právních dějin. Zdůrazňuje tím, že Slované vykonávali mocný vliv na Maďary a na jejich právo a ukazuje tu na to, že maďarští badatelé neprávem velmi často pokládají za výtvar čistě národní instituty, které ve skutečnosti nejsou než instituty převzatými od národů okolních, slovanských. Z právních dějin maďarských prof. Kadlec napsal především článek »Štěpán z Vrbovce a jeho Tripartitum (Sborník věd práv. a stát. II.). Článek tento byl pouze předchozím pojednáním k většímu dílu »Verböczyovo Tripartitum a soukromé právo uherské a chorvatské šlechty v něm obsažené (1902) Tuto právní památku maďarskou v překladu Ivana Pergošiča z r. 1574 vydal Kadlec r. 1909 v královské akademii Srbské. Kromě menších pojednání a sice »O počátku kulturních vlivů slovanských na Maďary« a pak »Stručný přehled historické a právně historické literatury maďarské (Sborník věd práv. a stát. VII.) napsal Kadlec ještě velké dílo »Valaši a valašské právo v zemích slovanských a uherských« (1916, nákl. Akademie). Jak podtitul »S úvodem podávajícím přehled teorií o vzniku rumunského národa« ukazuje, prof. Kadlec chtěl touto knihou podati díkaz toho, že studium slovanského práva bude neúplné, dokud plně nebude osvětlen vývoj Rumunů a Maďarů, s kterými Slované se velmi úzce stýkali a na které vykonali mocný vliv. I tato kniha vzbudila velkou pozornost doma i v cizině. Odpovídá na kritiku, uveřejnil Kadlec článek »Ještě jednou o Valaších a valašském právu v zemích slovanských a uherských« (ve Sborníku věd práv. a stát. XIX.), v níž obhájí svou knihu zvláště proti výtkám prof. Bidla. Přehledně vylíčil vývoj ústavních dějin v Uhrách v pojednání »Uherské ústavní dějiny« (Ottův Sl. nauč.), když před tím byl odmítl některé vadné názory maď. badatele Timona v pojednání »Einige Bemerkungen über das ung. und böhm. Staatsrecht«.

Pro posluchače ve své činnosti učitelské prof. Kadlec vydal přednášky Bohuše Riegra Rakouské dějiny právní a po převratu vybudoval svou učebnici nový předmět vyučovací v »Dějínách veřejného práva ve střední Evropě«, která dočkala se již třetího vydání. Učebnice tato jako všechna díla Kadlecova jest bedlivě propracována tak, že slouží tu za vzor, zároveň však jest vynikajícím dílem vědeckým.

Kadlec vyniká svérázným zpracováním ve svých dílech. Má nejen neobyčejné znalosti svého předmětu, nýbrž i znalosti moderního práva ústavního, jak dokázal v pojednání »Uherská a chorvatská ústava v hlavních črtách« (Česká politika II. 1.) a v posledních oddílech »Dějin veřejného práva ve střední Evropě«. Má však i neobyčejné znalosti jazykové. Jest rozeným filologem a této schopnosti dovede neobyčejně využití při četbě a výkladu pramenů a při vzájemném jich srovnávání. Proto jeho životní dílo, na kterém prof. Kadlec pracuje, Historický slovník právní, podobný glossáři Du Cange-ovu, zaručí a upevní mu vědeckou slávu světovou.

Bylo by možno uvést i jiná ještě díla Kadlecova, jež nebyla vytčena v této stručné stati. Bylo by možno zdůraznit i význam Kadlecův na vědeckém fóru světovém, neboť jest členem význačných vědeckých ústavů zahraničních. Nelze však nevzpomenouti i jeho činnosti učitelské na fakultě a jeho vzácné a ryzí povahy, která rozmnožuje řady jeho žáků. Ten, kdo Kadlece poznal nejen jako vědce, nýbrž poznal i jeho vzácnou povahu, stane se nejen jeho obdivovatelem, nýbrž přilne k němu skutečnou vřelou sympatií.

Dr. Rauscher.

Univ. prof. dr. Vilém Funk dovrší dne 14. ledna padesát let. Jeho vědecká činnost — která si tohoto názvu plně zaslouhuje, protože prof. Funk je skutečně stále činným — je dostatečně známa a nebylo by

spravedlivě citovati jednotlivé jeho práce, když bezpečně víme, co všechno ve své vědecké pracovně připravuje. Vedle řady článků, uveřejněných ve Sborníku věd právních, Nové České Revui atd., ale i německy v Mischler-Ulbrichtově Staatswörterbuchu jsou to hlavně známé spisy »Poplatek z převodů majetkových na případ smrti« (1902 a 1908), který vyšel ve dvou dílech a pak »Finanční věda«, vydaná jako vítaná učebnice pro posluchače universitní. Profesor Funk právě v tomto oboru je ve svém živlu. Posluchači zejména si z jeho přednášek odnášejí mnoho pro další praxi a jeho výklady jsou doplňovány obětavými vycházkami do průmyslových závodů za účelem seznání finančněprávní kontroly a techniky zdaňovací. Proto jak posluchači, tak jeho žáci-praktikové rádi vzpomínají jeho názorného vyučování. V.

Jak si váží úřady rozhodnutí nejvyššího správního soudu. K několika stížnostem rozhodl nejvyšší správní soud v poslední době, že určité kategorie zaměstnanců, kteří nevykonávají práci převážnou měrou duševních, nepodléhají pojistné povinnosti podle pensijního zákona. Mezi těmito zaměstnanci byli šoféři, střelci v dolech, modeláři atd. V důsledku těchto rozhodnutí začali zaměstnavatelé valem odhlášovati své zaměstnance těchto kategorií, ježto měli za to, že rozhodnutí nejvyššího správního soudu jako nejvyššího tribunálu, jest do jisté míry prejudiciální pro celou širokou kategorii určitých zaměstnanců. Avšak správní komise všeobecného pensijního ústavu do svého oficiálního listu zařadila poukaz, že úřadovny nemají bráti na vědomí těchto odhlášek, což by bylo správně, vzhledem k tomu, že provedené pojištění jest v právní moci, dále však poukázala úřadovny, že mají i na příště vyslovovati pojistnou povinnost i přes rozhodnutí nejvyššího správního soudu, a toto své stanovisko odůvodňuje tím, že prý rozhodnutí v konkrétním případě nemůže býti pro úřad směrodatným, třeba že týká se celé kategorie všeobecně, ježto kromě toho i nejvyšší správní soud své názory prý mění. Úřadovny samo sebou podle toho se zařídí, a zemská správa politická, jakož i ministerstvo sociální péče její rozhodnutí potvrdí. Důsledek toho pak bude, že právní zástupci budou nuceni s každým pojištěním šoféra, střelce v dolech atd. jíti před nejvyšší správní soud, jenž bude rozhodnutí nižších instancí přirozeně rušiti pro nezákonnost, ježto jeho rozhodnutí prvotní jest vydáno po pečlivé úvaze a jasně odůvodněno. Jiná otázka jest, zda tímto stanoviskem pensijního ústavu bude odpomoženo přetížení nejvyššího správního soudu. — Vždy však zjevy podobného druhu ukazují na to, že zákon, jenž připouští v takové míře spory, volá po úpravě, a že jasné znění zákonů a respektování judikatury správními úřady více přispěje k uvolnění nejvyššího správního soudu, než drakonický návrh na jeho reformu.

Dr. Karel Novák.

První žena doktorem právnické fakulty Masarykovy university. Dne 15. prosince m. r. byla povýšena na doktora práv kol. Marie Hejzaková. Dr. Hejzaková jest první ženou, která na právnické fakultě brněnské dosáhla doktorátu práv a první ženou-doktorem Masarykovy university vůbec. — Její promoci stává se i pro brněnskou fakultu silně akutní řešení otázky umístění ženského dorostu právnického v oborech právnické službě vyhrazených. Nemyslíme, že by rozhodnutím, pokud namnoze jednostranně byla již učiněna, bylo dáno definitivní rozřešení této otázky. Bude nutno znova sine ira et studio zkoumati, kterým oborům právnické působnosti odpovídá dnešní individuální i sociální výchova ženského dorostu právnický vyškoleného. —I K—

Zase o celistvost Masarykovy university. Před rokem podána byla v tomto časopise zpráva o demonstračním projevu brněnského vysokoškolského studentstva proti pokusu zkomolit Masarykovu universitu tím, že by její filosofická fakulta byla spojena s filosofickou fakultou university Komenského v Bratislavě. Avšak letošní projednávání státního rozpočtu zdálo se určitým kruhům znova vhodnou příležitostí, aby ukázaly svou horlivost ve snaze šetřiti na útraty kulturního rozvoje ne-